

Akiről beszélnek

„Hozzánk járt. Nagy csodabogár volt, az biztos. Egészen kiváló tanuló volt, lenyűgözően zongorázott.”

Párdányi Miklós

„Hallottam iskolai hangversenyeken. Amellett, hogy játszott valamit, mindig volt egy improvizációs blokk is, amely lenyűgöző volt és igényes.”

Almásyné Mudri Mária

„Tanítottam történelemből, mert – bár magántanuló volt, s Amerikától Japánig koncertezett év közben – amikor Budapesten volt, mindig bejárt az órákra.”

Gianone András

A Békefi teremben áll a levegő. Hőség van. Az egész napi rohanás után a várakozás izgatott percei. A fények elsötétülnek, s ekkor megszólal a zene. Valami klasszikus, talán Mozart? Vagy Haydn? **Fülbemászó, de biztos vagyok benne, hogy még sosem hallottam.** A kérdések elhalkulnak, az izmok ellazulnak. A Goldoni darabban élek, a XVIII. századi Velencében.

A szünetben gratulálok a nagyszerű rendezéshez, *Lukácsi Huba* tanár úrnak. „Pannikám, engeddd meg, hogy bemutassam a darab zeneszerzőjét!”

Magas, vékony, mellig ér a lába. Keze „lehajló nyírfaág” – billentyűkre termett érzékeny ujjak. Egyszerű és végtelenül szerény. Bemutatkozik:

Holics László

Ünnepélyes pillanat. Elhalmozom kérdésekkel, s **ő a zeneszerzés legbensőbb műhelytitkaiba avat be.** Hihetetlen száguldás a stílusok és a technika világában.

A két felvonás közti beszélgetést június 11-én folytatjuk a Villányi úti vendéglő teraszán.

Élő gépzene?

- ... Ha jól értem, kényelmesebb zenét szerezni, ha megveszel egy csomagot, amelyben minden hangszer minden hangja élőben megvan, s persze a drága zenekari próbák és stúdiófelvétel költségeivel sem kell számolni.

- Igen. Ezt számítógépes szintézisnek hívják. Lehet kapni olyan csomagokat, amely egy igazi szimfonikus zenekar hangjait tartalmazza, külön-külön felvéve. Minőségüktől függően áruk az ingyenestől a félmillió forintos nagyságrendig terjed. Minden hangszernek ill. főbb hangszercsoportnak külön-külön felveszik a hangját mikrofonnal, pl. egy fuvola fúj egy C-t, majd

egy Cisz-t, majd egy D-t, és így tovább, és ezt elmentik egy fájlba. Szintézis során a számítógép ezekből a hangmintákból állítja össze a mű „megszólaltatását”.

- Ez tehát nem gépzene, hanem élő hangok számítógéppel összeállítva.

- Így van. Az igazi gépzene ezzel ellentétben matematikai algoritmusokkal állítják elő – ezért természetesen nem adhatják vissza például egy oboa gazdag hangszínét.

- A szintetizátorok is csak gépzene tudnak?

- Nem feltétlen. Általában élő hanganyag van elmentve bennük, de a tárhely korlátai miatt egy-egy hangból csak kb. fél másodpercnyi áll rendelkezésre. Ezért hallatszik főleg a kitartott hangoknál az a jellegzetes vibrálás: /ouououou/, hiszen az a fél másodperc sem homogén, s egymás után sokszor lejátszva zavaró a lüktető hatás.

- A te csomagodban biztosan hosszabb hangfelvételek vannak...

- ... és egy kitűnő számítógépes program. Először is: a digitális zongorán bebillyentyűzöm az egyes szólamokat, s a számítógép megjegyzi, hogy melyik hangot melyik pillanatban, milyen erősséggel ütöttem meg, s milyen hosszán tartottam. E mögé rendeli a meglévő „élő” hangszinkészletből a hangokat. Konkrétan ez a szintetizációs program egyszerre 128 különböző hangot tud megszólaltatni.

- Ezt kihasználtad?

- Nem is olyan nehéz túllépni, mert amikor sűrűn egymás után sok olyan hangot szólaltatunk meg, amelynek hosszú a kicsengése, akkor olyan helyzet áll elő, hogy egyszerre sok szólam sok hangját, plusz az előzőek kicsengéseit kell megszólaltatni, s ez leterheli a kapacitást.

Ki lehet azért cselezni a rendszert, mert egy ilyen 128-as polifóniát át lehet játszani .wav formátumba (ez olyan mint az audio CD) és ennek a visszajátszása szinte semmi kapacitást nem foglal le, s ehhez újabb 128-as polifóniát lehet hozzájátszani.

- Mi teszi mégis ilyen élővé a Goldoni darabhoz írt zene hangzását?

- Amikor elkészült *A hazug* zenéje, megkértem egy hegedűművész barátomat, *Bánfalvi Zoltánt*, hogy a zenekar elsőhegedű szólamát játssza el élőben egymás után háromszor. Utólag ezt a három példányt időben egymásra helyeztem, s így most olyan hatást kelt, mintha három igazi hegedűs egyszerre játszana. Így a hangzás élőbbé, rugalmasabbá és természetesebbé vált.

Zongor-kompon-ista

- Zongoraművész és tanár diplomát szereztél a Zeneakadémián. Tanultál zeneszerzést is?

- Egyáltalán nem.

- Hogyan lettél a darab zeneszerzője?

- Lukácsi tanár úr hallott olyan lírodalmi esteken játszani, ahol átvezető és aláfestő zenét zongoráztam. Részben általam előre megkomponált zenét játszottam, részben helyben improvizáltam. A tanár úr felkért, hogy írjak aláfestő zenét a komédiához. Az első pillanatban nagyon megörültem a felkérésnek. A zongorázásnál a zeneszerzést egy fokkal izgalmasabbnak tartom, mert itt nem csak a megformálás a feladat, hanem a semmiből kell valamit teremteni.

- Hogy fogtál neki a feladatnak?

- Két-három alkalommal találkoztunk Lukácsi tanár úrral. Ő eldöntötte, hol legyenek az átvezető zenék, milyen legyen a hangulatuk. Sokszor egymást befolyásolva alakult, s kristályosodott ki, hogy mi a teendő. Természetesen végignézttem egy komplett próbát. Emellett tudtam, hogy Goldoni a XVIII. században élt, s így rögtön a zenei kortársaira gondoltam, elsősorban Mozarttra.

- A végeredmény egy fantasztikusan korhű, hangulatos zene. Jól hallottam, hogy a végefelé megszólalt egy fúgaszerűség? Ez kicsit korábbi, Bach-os hatást keltett.

- Igen, írtam egy barokkos fugato-t is, de XX. századi csipkelődéssel. Ez festi le a hazug figuráját, akinek eleganciája az előbbi, gátlástalansága az utóbbi korszakra jellemző.

- Ha jól tudom, eredetileg a darabhoz nincs zenei aláfestés, csak egy szerenád, melynek megjelenítése igazi összmunka volt.

- *Szalay József tanár úr*, a darab díszlettervezője írt egy szerenádot, s saját előadásában, gitárkísérettel felvette, s MP3-ban elküldte nekem. Lukácsi tanár úr kérte, hallgassam meg, s amennyiben elfogadom, legyen ez a dallam. Nagyszerű zene volt: egyrészt stílusos, másrészt nagyon fülbemászó. A végső többszólamú változatot maga Lukácsi tanár úr készítette el, s egészítette ki a gitárszólamokat. Én pedig, ahogy felismerhetted, a darab különböző részeiben feldolgoztam a melódiát. Így a szerenád-dallam az előadás egyik „főtémájává” vált, mely végül a fináléban mozarti köntösben jelenik meg, mintha egy Mozart opera befejezését hallanánk.

Igazi összjáték

- Élvezted a közös munkát?

- Ez a feladat életem legkedvesebb zenei feladata volt. Rendkívül élveztem a próbákat és az előadást is. Ötször láttam, de nem tudtam megunni, mert mindig volt valami friss, amit bele tudtak vinni a színészek. Volt egy nagy élményem: Egyik előadás alkalmával épp a bejáratnál voltam, amikor a főszereplő, *Gál Tibor*, aki a színpadon a lehető legpofátlanabb és leggátlástalanabb alakot játszotta, a szerepe szerint a közönség között kiment a teremből, s közvetlenül mellettem haladt el. Amikor a szemébe néztem, akkor egy szerény és kiegyensúlyozott ember tekintetét láttam.

- Mikor láthatunk, hallhatunk újra?

- November 12-én délután 6-tól lesz önálló zongoraestem a Rádió Márványtermében Kodály Zoltán emlékére, melyre mindenkit szeretettel várok.

- És itt az iskolában?

- Lukácsi tanár úrral vannak közös terveink a jövőre vonatkozóan.

- Ezt örömmel hallom.

Köszönöm a beszélgetést.

Gaál Anna

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.